

LÅNGFREDAG AFTONSÅNG 1851

<sid1> Långfredagen aftonsång 1851.

Dagens heliga aftonsongs Text handlar om Frälsarens Begravning, hvilken plägar betraktas på mångahanda sätt. Uti de flesta Postillor och christendoms böcker, säges det att Christus helgat våra grifter till en fridens boning, så att vi nu mera icke behöfva frukta för Döden, men det kommer an på i hvilket sinnes tillstånd en menniska reser till Evigheten. För rätt troende christna kan grafven icke vara fruktans värd[.] Men huru många äro nu för tiden rätt troende christna? Och huru många äro de, som lemna verlden med glädje? Om vi med upmärk<sid2> [<märk> [upprepning](#)]samhet betrakta de Döendes hädanfärd: så finna vi, att de flesta hafva ingen lust att Dö, och endast det största jordiska Elände, kan hos en och annan usling upväcka längtan [[längtan](#)] efter Döden, emedan en sådan usling har den inbillningen, att Döden gör ett slut på deras jordiska Elände. Men hvad som väntar honom i Evigheten, det vet han icke. han måste öfverlemna sig åt döden, emedan han icke kan slippa undan. Men föröfrigt finns det ganska få menniskor som verkligen kunna dö med glädje, emedan deras Tro på Gud och Frälsaren merendels svigtar uti det <sid3> sista Ögonblicket. Det kommer af den döda Tron, som är stark uti hälsans dagar, men blir mer och mer skral när döden kommer nära. Så gick det med Apostelen Petrus före fallet. Han trodde sig vara en hjälte i Trona när han försäkrade, att han skulle gå till Döden med Frälsaren, men i frestelsens ögonblick, hade han ingen Tro, ingen rätt kärlek till Frälsaren, emedan han förnekade honom. Detta bör lända androm till Exempel, att icke förlita sig på sin döda Tro, Ty med den döda Tron, kan ingen menniska blifva Salig. Låt oss nu betrakta den döda Tron vid Frälsarens <sid4> graf. Härvid är först till märkandes, att Josef och Nikodemus föreställa den Naturliga Dygden, som gräfver ner Frälsarens Lekamen uti den döda Trons graf. Josef och Nikodemus voro nemligen långt framför andra menniskor, uti Rättfärdighet, kärlek och Guds fruktan. De hade icke samtyckt till Frälsarens död. Men de hade icke [[h](#)]eller tagit Frälsaren i försvar, när han stod till rätta inför Pontius Pilatus. Ty om Josef och Nikodemus hade sagt ett enda ord till Frälsarens försvar, skulle Pilatus icke hafva vågat Döma Frälsaren till döden. Emedan Josef och Nikodemus <sid5> kände lagen: Pilatus, som redan förut vis[[s](#)]te, att de öfversta Presterna och de skrift Lärde, [[<att> överstrykt ord](#)] hade anklagat Jesum af afvund, hade måst närmare undersöka af hvilken anledning Judarne hatade Jesum af Nazaret, om de hederliga Rådsherrarne Josef och Nikodemus hade yrkat att Landshöfdingen skulle höra Judarne på Ed. Men Josef och Nikodemus tordes icke öppna sin mun när Frälsarens lif var i fara. Här se vi nu ett Exempel huru långt den naturliga dygden kan gå i sin Guds fruktan och kärlek till Frälsaren. Den naturliga Dygden gör menniskan så pass Gudfruktig, att hon icke vill hata Frälsaren <sid6> Den som har den naturliga dygden till Salighets grund, vill väl icke korssfästa Frälsaren; men en sådan menniska vill icke heller lida någon smälek för Frälsarens skull. Hon vill icke blifva föraktad och hatad af verldshopen för sin kärleks skull till Frälsaren. Om en sådan menniska icke ropar: Korsfäst? så ropar han icke heller som den botfärdige röfvaren: denne hafver icke ondt gjort. Men Frälsarens döda kropp kan den naturliga dygden bevisa så mycken heder, att han lägger ner honom i den döda Trons graf. Ty

ingen hatar Josef och Nikudemus för Frälsa< sida7 >rens begrafning: Men om någöndera skulle taga Frälsaren i försvar, medan han ännu är lefvande: då skulle han snart få höra af de öfriga Herrarne: är du också [några överstrykta tecken] hans Lärjunge. vill du också blifva en sådander Svärmare och villo ande som far omkring landet och [< som > överstrykt ord] skäller på hederligt folk? Men förr än Josef och Nikudemus taga emot det förhatliga namnet: Läsare, Svärmare, eller kättare och villohande [villoande], förr låta de Pilatus döma Frälsaren till Döden: Ty Josef och Nikudemus tro sig blifva Saliga dermed, att de lägga Frälsarens [< dödad > överstrykt ord] Lekamen uti den döda Trons graf. men [det] står likväl < sida8 > ingenstädes uti Bibeln, att Josef och Nikudemus blefvo christna. Så lärda mens namn skulle Evangelisterna icke hafva förtegit, om de infunnit sig uti de christnas Församling, och tagit en verksam del uti christendomens utbredande. Men Josef och Nikudemus kommo aldrig till en sann christendom; de blefvo aldrig omvända och pånyttfödde; de blefvo aldrig delaktige af den helige andas verkningar: de hade aldrig haft någon sann synda ånger; och huru skulle så dygdiga och Gudfruktiga män, kunna få en upriktig ån< sida9 >ger? De hade ju bevisat Frälsaren mera [< ondt än > överstrykta ord] godt än ondt; de hade i lifstiden älskat honom, och i döden begrafvit honom. Det är ännu mången af Nikudemi Trosbröder, som tro, att Josef och Nikudemus hafva fått ärfva saligheten för det de begrafde Frälsarens Lekamen uti den döda Trons graf. Men alla rätta christna hafva fått den öfvertygelsen, att Josef och Nikodemus ligga ännu och sparka i Helvetet. Just derföre att dessa ärliga, beskedliga och dygdiga Herrar, gräfde ner Frälsarens lekamen uti den döda Trons graf; och fastän Jesu rätta Lärjungar < sida10 > Predika öfverallt, att Frälsaren nu är upstånden ifrån de döda, och det nu är hög tid för alla andeligen döda, att stå upp ifrån den andeliga döden, och börja lefva ett nytt Tros lif; så anses likväl denna lära af den döda Trons predikanter, för svärmeri, och kätteri, hvilket måste utrotas med Eld och Svärd. —

Vi se af Christi pinas Historia, att Jesu rätta Lärjungar fingo en stor Sorg genom Frälsarens Död; Denna Lärjungarnes sorg borde kännas och erfaras af alla, som bekänna den christna Läran. Men hus [hos] den < sida11 > säkra hopen finnes ingen sorg efter Guds sinne; vi måste derföre ledsaga Frälsaren till grafven med sorg, emedan [den] sorglösa hopen [< som > överstrykt ord] icke känner någon sorg utan snarare glädje öfver Frälsarens död. Maria Magdalena: ditt hjerta vill brista af sorg deröfver, att den enda vän, som Du hade i verlden, blef korssfäst och dödad af verldshopen som är fiende till all lefvande christendom. Men Du känner icke ännu Försynens skickelse[.] Din sorg kan vara nödvändig och fruktbar för [< den > överstrykt ord] det himmelska < sida12 > som Frälsaren inplantat i ditt hjerta. Du må derföre gråta och jemra dig öfver den olycka, som träffat dig, då Du liksom andra, Jesu Lärjungar famlade i mörker och okunnighet om den rätta försoningen, och drömde om ett himmelrike på jorden, som likväl skulle vinnas genom Frälsarens blod; samt med gråt och bättrings Tårar. Vi hoppas, att dina bättrings Tårar falla på Dödens kalla bröst, och bränner honom så, att han måste släppa opp den korssfäste < sida13 > och törnekrönte konungen från

LÅNGFREDAG AFTONSÅNG 1851

den döda Trons graf, så att han blir lefvande för din själ. Hör o! milde fader de sörjande Lärjungarnes och Magdalenas sukkar. Fader vår etc.

I anledning af vår uplästa helita Text, skola vi på denna heliga stund följa den korssfäste och Törnekrönte Konungen till grafven, jämte Maria Magdalena betraktande: huru Den naturliga Dygdens mönster Josef och Nikodemus begrafva Frälsa<sid14>ren i den Döda Trons graf. Vår afsikt med denna betraktelse, kan om Långfredagen, vara en innerlig saknad, och längtan att vid första [<få> överstrykt ord] lägliga tillfälle få smörja hans Lekamen med välluktande kryddor för att om möjligt hindra förrutnelsen i vårt Eget hjerta: ty der ligger Frälsaren begrafven under den Döda Tro, som nu varit rådande uti flere hundra år. Den naturliga Dygdens mönster Josef och Nikodemus, hafva <sid15> begrafvit christendomens stiftare uti den Döda Trons graf. att Josef och Nikodemus äro dygdemönster, det ser man af hela deras lefverne, och till och med Evangelisten måste bekänna, att de äro rättskaffens män; den förre var en hederlig man och Råds herre, nemligen Josef af Arimathia: den sednare var [var] en öfverste för Judarne, en Lärare I Israel, och skriftlärd, men ingendera var derföre omvänd och pånyttfödd; det kan man finna af Nikodemi Samtal med Frälsaren, om den <sid16> nya Födelsen. Nikodemus ansåg det vara omöjligt för en gammal människa, att kunna födas på nytt och alla, som lefvat lika dygdigt, som Nikodemus anse den nya födelsen för omöjlig, emedan det är endast Barn, som kunna födas på nytt. Men Frälsaren säger, att ingen kan komma in i himmelriket, utan att födas på nytt. Huru Josef hade fattat läran om nya födelsen, är icke anmärkt, men troligen hade Josef samma <sid17> föreställning om nya födelsen som Nikodemus: det vill säga, han ansåg en sådan födelse för omöjlig. I sednare tider har man väl icke vågat påstå, att den nya födelsen vore alldeles omöjlig, men en del hafva förklarat den nya födelsen så, att dermed förstods en sinnes förändring, som hvarje äfven fullväxt människa borde undergå, men en sådan sinnes förändring behöfde endast stora brottslingar undergå, icke dygdiga och beskedliga människor, som lefvat Gudfruktigt i all sin Tid. Det finns såled[es] <sid18> ganska få människor, som hafva den öfvertygelsen, att äfven den gamla människan måste födas på nytt, eller undergå En sådan märkbar sinnes förändring, som på en gång, eller nästan i ett ögonblick, skulle försätta människan i himmelriket. Men nu är det just sådane dygdige människor, som begrafva Frälsarens Lekamen uti den döda Trons graf. Lärjungarna våga icke begrafva Frälsarens Lekamen, emedan de, uti sin stora sorg och förtviflan, hade förlorat all Tro, allt hopp <sid19> om frälsning. De hade ingen Frälsare mer, på hvilkens nåd och förbarmande de kunde hoppas. de hade öfvergifvit sitt arbete, sitt hus och hem, för att följa Frälsaren till himmelen, och verldens barn hade redan gjort narr af Lärjungarne för deras ifver att fara omkring byarna och Predika. verldshopen hade väl mer än en gång skrattat åt Lärjungarne, för deras galenskap att öfvergifva hus och hem endast för att följa Frälsaren; Verldshopen, som icke kan öfvergifva hus och hem för Frälsarens skull, den blinda verldshopen hade väl mer än en gång sagt åt <sid20> Lärjungarne, liksom Dalkarlen, när han hörde, att Lärjungarne vid det stora Fiskafänget öfvergäfvos fiskarne och följde Christum sade Dalkarlen, när han kom ut ur kyrkan, att Lärjungarne voro tokiga, som öfvergäfvos

fiskarne och följde Christum. Och mången Verlds Träl, skulle säkert instämma med Dalkarlen, att Lärjungarne verkligen voro tokiga, som öfvergåfvo Fiskarne; det hade varit vida förståndigare, att salta Fisken, som låg på stranden än att lemna hela Fisk högen på stranden åt skorfvar och spyflugor: Då Frälsaren hade sagt åt Lärjungarne I ären Jordens salt; så <sida21> hade Lärjungarne verkligen bort salta på fisken, om de hade något salt; men den tiden voro Lärjungarne så Fattiga på salt, att de icke kunde salta någon fisk, och derföre måste de lemna fisken åt förrutnelsen. Efter så lång tid har nu hela Fiskhögen [<unde> [överstrykta tecken](#)] ruttnat bort, så att icke lönar mödan mera, att salta på fisken äfven om Lärjungarne hade sanningens bittersalt att strö på den förruttnade fiskhögen, skulle icke de stora fiskarne åtminstone bli bättre; emedan saltet icke biter på dem. När nu Lärjungarne af brist på salt, måste lemna fiskarne och följa Christum: då hade de den förhoppning <sida22> att de skulle få följa med Frälsaren till himmelriket[,] men nu när Frälsaren blef korsfäst och dödad, försvann allt hopp om frälsning — Öfvergifna af verlden, och öfvergifna af Frälsaren, måste de nu gråta och jämra sig uti sin stora förtviflan: Det var nu för dem alldeles omöjligt, att begrafva Frälsarens Lekamen uti den döda Trons graf. Huru kunde de förtviflande Lärjungarne begrafva Frälsarens Lekamen uti den döda Trons graf? De hade ju mistat all Tro, allt hopp, all förtröstan på Frälsaren: Det var således för dem alldeles <sida23> omöjligt att begrafva Frälsarens Lekamen uti den döda Trons graf. — Men för verldens dygdemönster är det ganska lätt att begrafva Jesu Lekamen uti den döda Trons graf: Den som har dygden i peruken kan aldrig falla uti Förtviflan: Ty den dygdige tänker alltid så här: hvarföre skall menniskan falla i förtviflan: Det står ju ingenstädes i Guds ord, att en christen bör falla i förtviflan: Det heter ju tvärt om uti våra christeliga böcker, att det är en stor synd, att tvifla på Guds Nåd. Den som faller i förtviflan, han har ju ingen förtröstan på Guds Nåd och barmhertighet. Och Luther säger att otron är den största synd emot Frälsaren. Hvarifrån <sida 24> har då den Läran kommit att Frälsarens Lärjungar må först falla i förtviflan, innan de kunna komma till den lefvande Trön [[Tron](#)]? Det måste vis[s]t vara en djefla lära, att menniskan skall falla i förtviflan, innan hon kan blifva en rätt christen. Det är att störta syndarena i afgrunden, men icke att hjälpa dem opp ifrån afgrunden? Ja! så är det min kära Nikodemus. Du måste störtas i afgrunden: Du måste falla i förtviflan på samma sätt som Jesu Lärjungar ha[r] fallit i förtviflan. Men Du vill icke falla i förtviflan. och hvarföre vill Du icke falla i förtviflan min kära Nikodemus? Jo derföre, att Du har så mycken <sida25> Dygd i peruken: Du har så stark Tro på Gud, att Du inte skall förgås i allan Evighet: Du har så mycken kärlek till Frälsaren att Du icke spar hvarken möda eller penningar, för att begrafva hans Lekamen uti den Döda Trons graf. Hvarifrån har Du min Gunstiga Herre fått så mycken dygd? Hvem har gifvit dig en sådan Tro och en sådan kärlek? Jo Satan har gifvit dig den starka döda Tron; Satan har gifvit dig den falska kärleken. Hvarföre har Du aldrig blifvit omvänd och pånyttfödd? Hvarföre har du aldrig infunnit dig med Jesu Lärjungar på de christnas sammankomst[?] Hvarföre har Du aldrig efteråt, när Jesu Lärjungar voro så ifriga att predika om den upståndne Frälsaren, hvarföre har Du min kära Nikodemus aldrig <sida26> Predikat om den nu upståndne Frälsaren? Jo derföre, att Du aldrig har trott på

LÅNGFREDAG AFTONSÅNG 1851

Frälsaren[.] alldrig har du älskat honom[.] Alldrig har Du gråtit öfver hans fötter; alldrig har du fallit i förtviflan öfver hans död; alldrig har Du velat skilja dig ifrån verlden och de öfversta presterna; och sälla dig till den lilla hopen, som sitter församlad inom lyckta dörrar, uti bedröfvelse och förtviflan. Nej alldrig vill Du blifva så tokig som Lärjungarne, som måste falla i förtviflan innan den döda Tron kunde utrotas.

Nu hafva Presterna, de skriftlärda och Fariseer anklagat den oskyldiga inför den verldsliga domaren; Nu har ver[I]dshopen ropat korssfäst! och Den verldsliga Domaren Den hedniske Landshöfdin <sida27>gen har måst döma den oskyldiga till döden, för att göra den ursinniga Folkhopen till viljes. [~~Den~~ överstrykt ord] Verldens Dygdemönster Josef och Nikodemus hafva begrafvit Jesu Lekamen uti den döda Trons graf, och Jesu Tröstlösa Lärjungar hafva fallit i förtviflan, emedan de hafva förlorat all hopp om Frälsarens Upståndelse ifrån den döda Trons graf. Den Tröstlösa Maria Magdalena sitter nu på något afstånd från Grafven och betraktar ställningen vid Jesu Graf; hennes afsigt är, att ännu en gång få smörja den korssfäste och Törnekrönte konungens Lekamen med sorgens, saknadens och den rena kärlekens välluktande kryddor, för att ännu en liten tid hindra den heliga Lekamens förrutnel <sida28>se. kan Du Maria, med dina Tårar och suckar, kan du icke upväcka den himmelska konungen ifrån den döda Trons graf? kan du icke med dina Tårar och suckar beveka [~~dödens~~ överstrykt ord] den andliga Dödens Iskalla bröst, att brista, att öppna sina portar och släppa opp den Helige ifrån den döda Trons graf, hvarest han legat begrafven rättnu i 300 år? Ja Maria! Om Du hade Tron som ett Senaps korn, skulle du få se att den andliga dödens Iskalla bröst skulle brista för dina tårar; Alla inom lyckta dörrar vistande; i förtviflan försmägtan[de] Jesu lärjungar. hafven I en gnista af hopp, att dagen skall randas: så kommer Maria med det för Eder otroliga bådskapet, att Frälsarens heliga Lekamen är borta fr. grafve[n]

— Original / FKHS Aunos samling / Nationalarkivet, Helsingfors /